

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет гуманітарно-педагогічний
19 червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Юридична психологія**

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 053 – «Психологія»
Освітня програма «Психологія» (ОС «Бакалавр»)
Факультет: гуманітарно-педагогічний
Розробник: доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри психології Микита ПАНОВ

Опис навчальної дисципліни «Юридична психологія»

Навчальна дисципліна «Юридична психологія» інтегрує сучасні наукові досягнення психології, кримінології, віктимології та правознавства, забезпечуючи міждисциплінарний підхід до вивчення психологічних аспектів правової діяльності. Дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння психологічних закономірностей поведінки особистості в умовах правового регулювання та правозастосування.

Опанування курсу передбачає набуття теоретичних знань і практичних компетентностей, необхідних для ефективного використання психологічних підходів, методів і технологій у професійній юридичній діяльності. Особлива увага приділяється розвитку навичок психологічного аналізу, комунікації, прийняття професійних рішень і врахування людського чинника в різних сферах юридичної практики.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь вищої освіти		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	053 – «Психологія»	
Освітня програма	Психологія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	-
Семестр	5	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	60 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	120 год.	-
Індивідуальні завдання		-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год.	=

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Юридична психологія» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про психологічні механізми, закономірності та особливості функціонування особистості у сфері правовідносин, а також розвиток компетентностей щодо застосування психологічних знань у професійній юридичній діяльності. Особлива увага приділяється формуванню навичок психологічного аналізу особистості учасників правових відносин, зокрема правопорушників, обвинувачених, потерпілих і свідків, з урахуванням їхніх індивідуально-психологічних характеристик та особливостей поведінки в юридично значущих ситуаціях.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності психолога в різних сферах практики.

ЗК4. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями у тому числі в полікультурному просторі.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, критично сприймати інформацію, оцінювати хід та результати власної професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення у ситуаціях власної професійної діяльності.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній сфері.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків людини на різних вікових етапах її розвитку, а також різних груп.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, у тому числі іншомовних.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища в нормі та патології, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання,

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ, можливості їх коригування у контексті професійних завдань,

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. іноземних та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань,

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника,

ПРН 11. Складати та реалізовувати план діагностичного, корекційного, реабілітаційного, консультативного та психотерапевтичного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій,

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості,

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку,

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога,

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

1. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	пр.	лаб.	інд	ср.		л.	пр.	лаб.	інд	ср.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Загальні аспекти юридичної психології													
Тема 1. Вступ до юридичної психології.	14	4	8			2							
Тема 2. Значення знання психічних процесів та станів у юридичній практиці.	14	4	8			2							
Тема 3. Соціально-психологічна характеристика особистості у діяльності юриста.	16	3	8			5							
Тема 4. Спілкування у юридичній діяльності.	16	3	8			5							
Разом за змістовим модулем 1	60	14	32			14							
Змістовий модуль 2. Окремі проблеми юридичної психології													
Тема 1. Правосвідомість та правовиконавча поведінка особистості.	15	4	7			4							
Тема 2. Психологія слідчої діяльності.	15	4	7			4							
Тема 3. Кримінальна психологія.	15	4	7			4							
Тема 4. Пенітенціарна психологія.	15	4	7			4							
Разом за змістовим модулем 2	60	16	28			16							
Усього годин	120	30	60			30							

2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до юридичної психології.	4
2	Значення знання психічних процесів та станів у юридичній практиці.	4
3	Соціально-психологічна характеристика особистості у діяльності юриста .	3
4	Спілкування у юридичній діяльності.	3
5	Правосвідомість та правовиконавча поведінка особистості.	4
6	Психологія слідчої діяльності.	4
7	Кримінальна психологія.	4
8	Пенітенціарна психологія.	4
	Всього	30

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія та теоретико-прикладні засади юридичної психології.	6
2	Основи правової психології. Психологія правосвідомості особистості.	6
3	Особистість в юридичній діяльності.	6
4	Основи кримінальної психології. Злочинність як кримінально-психологічне явище.	6
5	Психологія особистості злочинця.	6
6	Психологія скоєння окремих видів злочинів.	6
7	Психологічна характеристика злочинних груп.	6
8	Психологія потерпілого.	6
9	Психологія слідчої діяльності. Психологічні особливості проведення окремих слідчих дій.	4
10	Психологія слідчих дій (допиту, додаткового допиту, слідчого експерименту).	4
11	Судово-психологічна експертиза.	4
	Всього	60

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи правової психології. Психологія правосвідомості особистості.	3
2	Особистість в юридичній діяльності.	3
3	Основи кримінальної психології. Злочинність як кримінально-психологічне явище.	3
4	Психологія особистості злочинця.	3
5	Психологія скоєння окремих видів злочинів.	3
6	Психологічна характеристика злочинних груп.	3
7	Психологія потерпілого.	3
8	Психологія слідчої діяльності. Психологічні особливості проведення окремих слідчих дій.	3
9	Психологія слідчих дій (допиту, додаткового допиту, слідчого експерименту).	3
10	Судово-психологічна експертиза.	3
	Всього	30

5. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- реферат;
- екзамен.

6. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;

- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

7. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальні аспекти юридичної психології		
Практична 1. Історія розвитку й етапи формування юридичної психології як прикладної галузі психології.	Знати історію розвитку й етапи формування юридичної психології	10
Практична 2. Основи правової психології. Психологія правосвідомості особистості.	Знати основи правової психології	10
Практична 3. Особистість в юридичній діяльності.	Знати основні аспекти особистості в юридичній діяльності.	5
Практична 4. Основи кримінальної психології. Злочинність як кримінально-психологічне явище.	Знати основи кримінальної психології.	5
Практична 5. Психологія особистості злочинця.	Знати психологію особистості злочинця.	5
Практична 6. Психологія скоєння окремих видів злочинів.	Знати нейропсихологічні та психофізіологічні основи функціонування смакової та нюхової сенсорних систем.	5
Модульна контрольна робота 1.		60
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Окремі проблеми юридичної психології		
Практична 1. Психологічна характеристика злочинних груп.	Знати психологічну характеристику злочинних груп.	5
Практична 2. Психологія потерпілого.	Знати психологію потерпілого.	5
Практична 3. Психологія слідчої діяльності. Психологічні особливості проведення окремих слідчих дій.	Знати основи психології слідчої діяльності та психологічні особливості проведення окремих слідчих дій.	10
Практична 4. Психологія слідчих дій (допиту, додаткового допиту, слідчого експерименту).	Знати психологічні особливості проведення слідчих дій.	10
Практична 5. Судово-психологічна експертиза.	Знати особливості проведення судово-психологічної експертизи.	10
Модульна контрольна робота 2.		60
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3644>;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бочелюк В.Й., Панов М.С., Денисов С.Ф. Юридична психологія: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Либідь», 2026. 566 с.
2. Кацавець Р. Юридична психологія: навч. посіб. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
3. Мартинюк І. А. Юридична психологія: метод. посіб. [для студентів заочної форми навчання напряму підготовки «Право»]. Київ: НУБіПУ, 2011. 39 с.
4. Мартинюк І. А. Юридична психологія: метод. посіб. [для студентів денної форми навчання напряму підготовки «Право»]. Київ: НУБіПУ, 2011. 39 с.
5. Озерський І. В. Актуальні проблеми юридичної психології: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ, 2021. 300 с.
6. Шепітько В.Ю. Юридична психологія: словник-довідник. Київ: Видавництво: Право, 2025. 256 с.
7. Юридична психологія: підр. / за заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва. Київ: КНТ, 2007. 360 с.